

Postadres Postbus 8456, 1005 AL Amsterdam

Bezoekadres
Naritaweg 10
1043 BX Amsterdam

Aan de voorzitter en leden van de Vaste Commissie voor:

- Sociale Zaken en Werkgelegenheid
- Binnenlandse Zaken
- Defensie
- Veiligheid en Justitie
- Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

van de Tweede Kamer der Staten- Generaal

Postadres
Postbus 8456
1005 AL Amsterdam

T 088 368 0 368
I fnv.nl

Datum

24 juni 2015

Ons kenmerk

26.21.10

Onderwerp

Plenair debat Cao-onderhandelingen
overheidssectoren

Uw kenmerk

Telefoonnr.

06- 250 78 456

E-mail

Rbos@abvakabo.nl

Geachte dames en heren,

Binnenkort spreekt u in een plenair debat over de situatie die inmiddels ontstaan is omtrent de Cao Rijk en Politie. Wij willen echter nadrukkelijk onder uw aandacht brengen dat er óók problemen zijn in cao's in de sectoren Onderwijs en Defensie. In verband met deze problemen hecht de FNV er aan u een aantal zaken onder de aandacht te brengen.

1. Geen open en reëel overleg over Cao's

De FNV en de betreffende FNV bonden zijn van mening dat de ministers Blok, Hennis-Plasschaert en Van der Steur geen open en reëel overleg voeren met de bonden.

Zij hebben geen oog voor de belangen van ambtenaren, zijn niet gericht op het bereiken van een akkoord en zien hun inzet als enige mogelijke uitkomst van de onderhandelingen.

De Cao-onderhandelingen in de overheidssectoren (Rijk, Onderwijs, Politie en Defensie en Rechterlijke Macht) zijn bijzonder omdat er formeel geen sprake is van Cao's.

De rechtspositieregelingen worden vastgelegd in wettelijke regelingen, waardoor voor de formele vaststelling ervan uiteindelijk een politiek besluit noodzakelijk is. In de vorige eeuw leidde dit ertoe dat, eventueel na het horen van ambtenarenbonden, de rechtspositie eenzijdig vastgesteld werd.

In de jaren tachtig van de vorige eeuw is daarin verandering gekomen. Politiek, werkgevers en bonden werden het eens over "zo marktconform mogelijke onderhandelingen" over arbeidsvoorwaarden van ambtenaren.

Later is dat, onder meer door de rechter, ingevuld als dat de onderhandelingen tussen ambtenarenwerkgevers en ambtenarenbonden "open en reëel" moeten zijn.

Dat wil in de eerste plaats zeggen dat er *geen sprake mag zijn* van een uitkomst die vooraf vast staat, bijvoorbeeld door een politiek dictaat.

In de tweede plaats moet het overleg gericht zijn op overeenstemming. Het is dus niet voldoende te volstaan met het uitwisselen van opvattingen en elkaar informeren over standpunten.

Het overleg *moet gericht zijn* op er uiteindelijk samen uitkomen.

Tenslotte moeten partijen rekening houden met elkaars *gerechtvaardigde belangen* en bijzondere positie.

De uitkomst lijkt van te voren vastgelegd te zijn in regeerakkoorden en begrotingen.

Zo stelde minister Blok tijdens de onderhandelingen over een nieuwe Cao dat hij "het regeerakkoord uitvoert" en werd in september 2014 door de minister van Financiën bekend gemaakt "dat ambtenaren er 1,25% bij krijgen in 2015". Uiteraard staat het de politiek vrij van te voren een wens uit te spreken over loonsverhoging, maar de onderhandelingen horen plaats te vinden aan de Cao-tafels met werkgevers, niet met politieke ambtsdragers die zichzelf aan politieke akkoorden gebonden voelen.

Dat leidt er ook toe dat er geen sprake is van een op overeenstemming gericht overleg.

De Cao-onderhandelaars ervaren keer op keer strakke coördinatie van de zijde van het Kabinet.

Dat geldt zelfs voor de onderwijssector, die gedecentraliseerd is en dus op afstand van het Kabinet zou moeten staan.

De ambtenaren en hun vertegenwoordigers zien bovendien niet dat er door de werkgever rekening gehouden wordt met *hun* gerechtvaardigde belangen. Waar de crisis door veel werknemers zwaar betaald is, werd van ambtenaren door een jarenlange nullijn of een zeer sober onderhandelingsresultaat gevraagd een extra bijdrage te leveren. Veel ambtenaren hebben dat, al dan niet onder protest, geaccepteerd. Maar nu er ruimte lijkt te ontstaan geeft de werkgever nog steeds niet thuis. Rijksambtenaren hebben, op het moment dat u spreekt, al 1635 dagen geen Cao meer. Bij de Politie liggen de onderhandelingen stil en ook bij Defensie is nog steeds geen sprake van concrete resultaten.

2. Verslechtering pensioen is geen loonsverhoging

Minister Blok verwijst, als het gaat om een goed loonbod, naar de verlaging van de pensioenpremie waaraan "een groot deel van de loonruimte verloren is gegaan". Ook andere ministers verkopen de verlaging van de pensioenpremie door de verslechtering van de pensioenregeling als een loonsverhoging. Het zal u niet verbazen dat dit leidt tot woede en wantrouwen onder ambtenaren. Er is immers al in het voorjaar van 2014 afgesproken dat de vrijgevallen pensioenpremie besteed zou worden aan loon.

Ondanks dat hierover afspraken gemaakt waren in zowel de Tweede Kamer als in de Pensioenkamer en aan diverse sectorale onderhandelingstafels, weigerde minister Blok de 0,8% per 1 januari 2015 uit te betalen aan de ambtenaren. Pas nadat de rechter in kort geding hierover een uitspraak had gedaan, kregen de rijksambtenaren in juni 2015 de 0,8% (met terugwerkende kracht) uitbetaald. Ook bij Defensie wenste de werkgever dat de ambtenaren opnieuw arbeidsvoorwaarden zouden inleveren om de 0,8% daadwerkelijk bijgeschreven te krijgen. Dat dat niet leidt tot goede en werkbare verhoudingen op de werkvloer kan niemand verbazen.

3. Alleen verbetering door verslechtering

Minister Blok stelt zich op het standpunt dat hij een bod heeft gedaan en dat het aan de bonden te wijten is dat er niet onderhandeld wordt over een nieuwe Cao. Hij is ieder moment bereid om aan tafel te gaan, zo stelt hij. Het bod dat de minister doet is echter geen bod, maar een verdienmodel: Ambtenaren krijgen er voor twee jaar 1% loonsverhoging bij, op voorwaarde dat alle secundaire arbeidsvoorwaarden worden afgebouwd, de ambtenaar flexibel inzetbaar wordt op functies waar dat het beste uitkomt en vooral mobiel is. Dat is geen bod waarover de bonden, na vier jaar geen Cao en geen loonsverhoging, serieus over kunnen spreken.

Ook minister Van der Steur wil het politiepersoneel wel een loonsverhoging geven, maar de hoogte daarvan wil hij laten afhangen van hun bereidwilligheid om op andere arbeidsvoorwaarden in te leveren. Met andere woorden: hoe meer de politiebonden weggeven op het gebied van bijvoorbeeld vroegpensioen en flexibele inzet (onder andere een vermindering van het aantal vrije weekenden), hoe meer er te halen valt aan salarisverhoging.

Ook in het Onderwijs (dat een gedecentraliseerde sector is en dus op afstand van het kabinet staat) lopen de onderhandelingen zeer moeizaam.

Aan de Defensietafel wordt weliswaar nog gesproken, maar ook daar lopen de onderhandelingen over zaken als loon (tot nu toe is er geen bod gedaan), het AOW gat, de diensteinderegeling en de ophoging van het leeftijdsontslag, het Flexibel Personeels Systeem en een nieuwe pensioenregeling uitermate stroef. Daarbij ervaart het personeel keer op keer dat er volstrekt onvoldoende rekening wordt gehouden met de bijzondere positie van de militair. Zekerheden liggen vooral bij de werkgever, de positie van het defensiepersoneel daarentegen wordt steeds onzekerder. Als de oplossingen voor de grote vraagstukken waarvoor Defensie staat moeten worden gevonden binnen de arbeidsvoorwaardelijke ruimte, dan kan dat onmogelijk tot goede oplossingen leiden. Dan betekent "modernisering" van de arbeidsvoorwaarden vooral forse verslechtingen.

De door het Kabinet in 2014 aangekondigde herintroductie van het referentiemodel schiet schromelijk tekort en levert aan alle Cao-tafels te weinig ruimte op.

Kortom:

Docenten, agenten, militairen, belastingdienstmedewerkers, beleidsambtenaren, douanepersoneel, onderwijsondersteuners, medewerkers van inspectiediensten en gevangenvaarders vinden het welletjes. Maanden- tot jarenlange Cao-loze perioden, bezuinigingen en reorganisaties, toenemende werkdruk, een steeds groter wordende flexibele schil en ontduiking van Cao-afspraken maken Nederland niet beter en het begrotingstekort niet lager. Het leidt wel tot ambtenaren die zich respectloos behandeld voelen en niet de waardering krijgen die zij verdienen. Dat Rijks- en Politieambtenaren voornemens zijn om hun acties voort te zetten en te verharderen, bijvoorbeeld door 100%-controles bij de Douane, is een rechtstreeks gevolg van de onwil van de ministers om goede afspraken te maken en die ook daadwerkelijk na te komen.

24 juni 2015

Ons kenmerk

26.21.10

Pagina('s)

4 van 4

We vragen u daarom om in het debat de ministers, als werkgevers van het overheidspersoneel, met klem op te roepen aan de Cao-tafel een goed voorstel te doen waarover daadwerkelijk open en reëel overleg gevoerd kan worden. Dan zijn wij uiteraard altijd bereid te praten.

Hoogachtend,

Ton Heerts

Voorzitter FNV

mede namens,

Anne-Marie Snels (Voorzitter AFMP FNV)

Ton de Zeeuw (Marver FNV)

Han Busker (NPB)

Ben Hoogeboom (AOB)

Cc.

Minister van Wonen en Rijksdienst de heer drs. S.A. Blok

Minister van Binnenlandse Zaken de heer dr. R.H.A. Plasterk

Minister van Veiligheid en Justitie de heer mr. G.A. van der Steur

Minister van Defensie mevr. J.A. Hennis - Plasschaert

Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap mevr. Dr. M. Bussemaker